UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

Feria tertia post pasca ... sermonis. Tricesimiseptimi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Visual Library

predicantibꝫ cum gaudio. et ipſi diſcipuli q̇ venerant đ emauſ
narrabant ꝑ ordinem que geſta erant in via. quia. ſ. ipſis lo-
quentibꝫ de hys oībꝫ que acciderant. Jhus appinquauit inter-
rogans cām triſticie eoꝝ et q̄ȝ durum illis referentibꝫ ſtulticiā
⁊ tarditatē cordis eoꝝ reprehenderit atqȝ ſcriptās eis expoſue
rit ⁊ quō appinquantibꝫ caſtello ipſe finxit ſe longius ire ⁊ ip
ſi eum cogeruntſecum manere. ⁊ quia panem accepit. benedi-
xit fregit. et illis porrexit. ⁊ quō cognouerunt eum in fractio
ne panis. ex qua relatione gaudiū magnū factum eſt apl'is ha
bito teſtimonio ex diuerſis ꝑtibꝫ reſurrectionis xp̄i cuius gau-
dij ꝑticipes nos faciat ipſe. qui reſurrexit a mortuis. immorta
lis deus in ſecula amen ꝛc.

Feria tercia poſt paſca. Prima pars ſermonis. Triceſimiſeptimi.

Tetit ih̄us in medio diſcipl'oꝝ ſuoꝝ. ⁊ dixit eis
pax vobis. Lu. 24. hoc idem legit Jo. 20. Refe-
rentibꝫ illis duobꝫ diſcipul' q̇ venerāt de emaus
quō xp̄m cognouiſſent in fractione panis aliiſqȝ
dicentibꝫ. quia ſurrexit dn̄s vere. ⁊ apparuit ſy-
moni. vt appareret in facto: qđ verbo predicabat. ecce quia eiſ
loquentibꝫ ip̄e ih̄us ſtetit in medio diſcipl'oꝝ. ⁊ fecit ea. de q̇-
bus agit in preſenti euangelio. in quo tria tanguntur. Primo
eñ glorioſi corꝑis ſui preſentiam exhibuit diſcipul' de ſe loquē
tibꝫ. Scđo vere reſurrectionis teſtimoniū adhibuit eis dubitan-
tibꝫ ibi. Et dixit eis. quid turbati eſtis. Tercio ſacre ſcripture ī
telligentiam apperuit eiſdem ignorātibꝫ ibi. Tunc apparuit ill'
Circa p̄mum tria facit premittit eñ euidentē ſaluatoris preſenti
am ſtetit ih̄s in medio diſcipuloꝝ ſuoꝝ Cirillus erecto inquit
affectu diſcipuloꝝ ad viſionem xp̄i venit deſideratꝰ cunctis gē
tibus. et querentibꝫ et expectātibꝫ reuelat Mat. 18. Vbi duo
vel tres ꝯgregati fuerit in nomine meo. ibi ſum in medio eoꝝ
Nota ꝙ ſtare in medio diſcipl'oꝝ ꝯuenit xp̄o ꝓpter emi-
nentiam ſuā que eſt ſuꝑ oēs. 1. Re. 10. Stetit ſaul in medio po
puli et altior fuit vniuerſo ꝓpl'o ab hūero et ſurſum. Sunt autē
plurima illa ꝓpter que ſtat in medio xp̄s. p̄mo nanqȝ ſtetit in
medio diſcipuloꝝ ſicͭ viuificator eo mō quo cor ē in medio cor
ꝑis qꝛ ab ip̄o vita ꝓcedit. Gen. 2. Et ꝓduxit deus ab humo. i.
de beate marie virgine lignū vite. i. xp̄m in medio paradiſi. Itē
ſtetit in medio velut illuminator. ſicͭ ſol eſt in medio celoꝝ: vt
ſuꝑiora illuminet et inferiora Joſue. 10. ſtetit ſol in medio celi:
vt illuminet omnem hoīem venientem in hunc mundum. Itē

ſtetit in medio velut gubernator et rector in pꝛelio ſicut rex circū
ſtante exercitu. Eccl. 10. In medio frm̄ illoꝝ rector i honore. Itē
ſtetit in medio velut iudicator. ſic iudex medius. cauſas vtriuſ-
qꝫ ꝑtis diſcernit ps̄. Deus ſtetit in ſynagoga deorū. in medio
aūt deos diiudicat. Item in medio velut mediator ꝑtium adū
ſaꝝ. dei viz et hoīs vt concordiam faceret. 1. Thi. 2. Vnus ē me-
diator dei et hoīs hō xp̄s iheſus. qui dedit redemptionē ſemet-
ipm̄ ꝓ omibꝫ. Item ſtetit in medio velut ſaluator a demonibus
inimicis humano generi. 1. Re. 4. Veniat dn̄s in mediū noſtri
et ſaluet nos de manu inimicoꝝ nr̄oꝝ. ps̄. Deꝰ aūt rex noſter
ante ſecula. operatus eſt ſalutē in medio terre. Itē ſtetit in medio
velut ſanctificator qui ſolus ſanctificat nos virtutibꝫ Ezech. 37.
Ego dn̄s ſanctificator iſrl̄. cum fuerit ſanctificatio mea in medio
eoꝝ imperpetuū. Item ſtetit in medio velut letificator et conſolator
mentiū Eccli. 48. Conſolatus eſt lugentes in ſyon vſqꝫ in ſempi
ternū. Yſa. 12. Exulta et lauda habitatio ſyon qꝛ magnꝰ i me
dio tui ſanctus iſrl̄. Itē ſtetit in medio velut gl'ificator. ipſe ei
eſt gl'ia et beatitudo nr̄a Zach 2. Ego ero ait dn̄s in gl'ia eoꝝ
in medio irl'm. B Scd̄o tāgit qꝫ amicabilit' fuerit xp̄s diſci
pulis allocutus. ꝑmo nanqꝫ ſalutauit eos. et qꝛ erant expoſiti
tribulacōibꝫ mūdi. et ꝑſecutionibꝫ iudeoꝝ. iō ſalutando eos op
tauit eis pacem et concordiam. et dixit eis pax vobis. i. pacē vobiſ
annuncio et pacem vobis opto. facta erat ꝑ xp̄m pax dei ad ho
minem. et iō ipſe reſurgens et cum triumpho de bello regrediēs
pacem annūciauit Ephe. 2. Euangelizauit pacem vobis q̇ lōge
eſtis. et pacem hys qui ꝓpe vnde ſil' venit cum laurea et oliua.
laurea ꝓpter triumphū. oliua ꝓpter pacem. Yſa. 52. qꝫ pulchri
ſup montes pedes annunciantis et predicantis pacem. Nota qꝫ
quadruplex eſt pax. ſ. hoīs ad deū. Ro. 5. Iuſtificati igit' ex fide
pacem habeamus ad dn̄m. hanc pacē peccatores nō habent Yſa.
48. Non eſt pax impii dicit dn̄s ſed vt dicit. ps̄. Pax multa
diligentibꝫ legem tuam. et non eſt illis ſcandalum. Altera pax
eſt mundi. ſ. hoīs ad hoīem. de qua dic' apl's Ro. 12. Si fieri po
teſt qd̄ ex vobis eſt cum oībꝫ hoībꝫ pacem habentes. hanc pacē
omnes homines deſiderant qꝛ ex ipſa multiplicant bona tp̄alia
et tranquillitas vite habet'. Sed tn̄ quidem iſta pace mundi be-
ne vtunt' illi. ſ. qui vacant ſtudio et exercitio virtutū atqꝫ boniſ
moribꝫ. quidam vero iſta pace tp̄ali abutunt' vacantes comme
ſſationibꝫ viciis et impietatibꝫ. iſti non ſunt digni hr̄e pacem d̄
quibꝫ dicit ps̄. Zelaui ſup iniquos pacem peccatoꝝ videns. qꝛ nō
eſt reſpectus morti eoꝝ. et firmamentū in plaga eoꝝ in labore

hominum nō ſunt ⁊ cum hominibꝫ non flagellauntur· ideo te
nuit eos ſupbia· opati ſunt iniquitate et impietate ſua. pdiit q̄
ſi ex adipe iniquitas eoꝝ· tranſierunt in affectum cordis Cogi
tauerunt ⁊ locuti ſunt nequiciam. poſuerant in celum os ſuum
et lingua eoꝝ tranſiuit in terra. ecce igit̄ in q̄ntis malis nutriū
tur pctores velut porci ꝓpter talem pacem qua abutunt̄· vn̄
merito ꝓpter peccata nr̄a iſta pax quaſi ex toto de terra ablata ē
vndiq̄ꝫ diſcenſionibꝫ et bellis inſurgentibꝫ Apo·6· Cum ape
ruiſſet ſigillum ſm· exiuit equus ruffus. ⁊ qui ſedebat ſup eum
datum eſt ei: vt ſumeret pacem de terra et inuicem ſe interfice-
rent hoīes et datus eſt illi gladius magnus. Tercia pax eſt ho
minis ad ſeipm̄. et iſta nō poteſt haberi in preſenti vita perfecte
quia continua pugna eſt inter carnem et ſpm̄· Nametſi ſancti
viri ſubiiciant carnem ſpiritui non eſt tamen pax· quia caro ſē
per recalcitrat et ſpiritum moleſtat· ſiue peccatores ecōtrario ſpi
ritum carni ſubiiciant· non eſt pax quia ſpiritus remurmurat. ⁊
conatur carnem ſubiicere vnde Hiere·12· Non eſt pax vniuerſe
carni ſed iſta pax fiet in reſurrectione quando caro ſine vlla con
tradictione ſpiritui ſubiacebit· quarta pax eſt hominis ad dya-
bolum qꝛ aliq̄ ita ſunt ſubiecti dyobolo ꝙ abſq̄ꝫ vlla ꝯtradicti
one obtemperant voluntati eius Luc·11· cū fortis armatus cu
ſtodit atrium ſuum· in pace ſunt omnia que poſſidet· Igit̄ chri
ſtus annuncians et optans pacē diſcipulis· non mandauit eiſ
pacem dyaboli· ymmo continua pugna fuit apoſtolis ad eum
ipſis conantibꝫ liberare mundū ab infidelitate et econtra dya-
bolo repugnante Dan·7· Cornu habens· oculos· et os loquēſ
grandia· qd̄ erat maius ceteris faciebat bellum aduerſus ſan-
ctos. Item mandauit chriſtus vt q̄ntum poſſumus pacifici ſumꝰ
in nobis ipſis et pacientes in infeſtationibꝫ contra ſpiritum ps̄
loquitur dominus pacem in plebem ſuam et ſuper ſanctos ſuoſ
et in eos qui conuertuntur ad cor· Item non annunciauit chri
ſtus apoſtolis pacem mundi· ymmo predixit eis ꝙ multas preſ
ſuras debebant ſuſtinere a mundo· Jo·16· In mundo preſſuram
habebitis. ꝫ ꝯfidite qꝛ ego vici mundū· Optauit aūt xp̄s diſci
pulis vt in ipſo chriſto pacē haberent Jo·14· Pacem relinquo
vobis. pacem meam do vobis· non quomodo mundus dat ego
do vobis et Jo·16· Hec locutus ſum vobis· vt in me ſolum pa-
cem habeatis hec eſt ſecura et vera pax· de qua dicit apoſtolus·
Ephe·4 pax dei que exupat oēm ſenſū· cuſtodiat corda veſtra
et intelligentias vr̄as ℂ Salutacōe p̄miſſa dicit ſe eē xp̄m
ego ſum. q· d· pax vobis ſit in aduentu meo qꝛ pax vr̄a ego ſū
Ephe·2· Ipſe eſt pax nr̄a· q̇ fecit vtraq̄ꝫ vnū. nō ꝙ h̊ nomē ego

Sermo

ſum ꝯuenit xp̄o ſingularit̄. p̄mo rōne deitatis cui ꝓpriū ē eē Job
14. Jp̄e em̄ ſolus ē Exo. 3. Ego ſum q̇ ſū. ſic dices filiis iſrl̄ q̇ ē
ip̄e miſit me ad vos. Item ꝯuenit ſibi rōne eternitatis. p̄s. Tu
aūt idem ip̄e es. ⁊ āni tui nō deficient. Item rōne q̄ eſt p̄ncipi
um ⁊ finis oīs creatē Apoc: 21. Ego ſū alpha ⁊ o. iniciū ⁊ finiſ
Item rōne excellētis domini Yſa. 42. Ego dn̄s h̄ eſt nomē me
um. Item rōne q̄ ip̄e ſingularis hō fuit Apoc. 22. Ego ſum ra
dix ⁊ gen⁹ dauid. ſtella ſplendida ⁊ matutina. Itē rōne q̄ ip
ſe ſolus ſaluator. Yſa. 43. ego ſū dn̄s et n̄ eſt abſq̄ me ſaluator
Item rōne v̓e reſurrectiōis p̄s. Ego dormiui ⁊ ſomnū cepi. ⁊ ex
urrexi ⁊c. Et Jo. 11. ego ſū reſurrectio ⁊ vita. Item rōne eiuſdem
entitatis dixit ei ego ſū. q. d. ne putetis ꝙ ſū alius qui nūc re-
ſurrexi ab eo q̇ pependit in cruce. ſed ego idē ſū. Yſe. 43. Ego de
us ⁊ ab initio ego ip̄e. ⁊ Malach. 3. ego ſū ⁊ nō mutor. Deide
vt ament xp̄i p̄ſentiam expellit timorem. q̄ timor nō eſt in cari
tate. ſ; ꝑfecta caritas foras mittit timorē. 1. Jo. 4. vnde ſubdit.
D Nolite timere ad p̄ſentiā meam p̄s. Nō timebo mala qm̄
tu mecū es Nota ꝙ diſcipl̄i mortuo xp̄o in magno erāt timore
poſiti ꝓpter iudeos quos metuebāt. ſed dn̄s ꝯfortauit eos ī ſuo
aduentu vt ex tūc nō timerēt eos Deu. 7. Nō timebis eos: q̄
dn̄s deus tu⁹ in medio tui ē. p̄mo itaq̄ ꝯfortauit eos vt nō ti
merent eoꝝ ml̄titudinē p̄s. nō timebo milia ppl̄i circumdantis
me. Itē vt nō timerent eoꝝ ſapiam q̄ vt dr̄. 1. Cor. 3. Sapia
hui⁹ mūdi ſtulticia ē apud xp̄m Lu. 21. Ego dabo vobis os et
ſapiam. cui nō poterīt reſiſtē. nec ꝯtradicē oēs adūſarii vr̄i. Itē
vt nō timerent eoꝝ potenciā. talis em̄ potentia fragil̄ ē. q̄ car
nis ē p̄s. nō timebo q̇d faciat mihi caro Eze. 2. vult⁹ eoꝝ ne
formides. q̄ domus exaſpās eſt: Itē vt nō timerēt eoꝝ fortitu
dinē q̄ vt dr̄. 1. Cor. 1. infirma mūdi elegit deus vt ꝯfundat
fortia Hebre. 11. fortes facti ſūt in bello. Itē vt nō timerēt eoꝝ
furiā ⁊ t̄bacōem p̄s. deus nr̄ refugiū et v̓tus adiutor in tribula
cōibꝫ que inuenerīt nos nimis ꝓpterea nō timebim⁹ dū t̄babit̄
terra. Itē vt nō timerent eoꝝ edicta mundi cū preceptū eēt apo
ſtolis ne ap̄li⁹ loq̄rēt in noīe xp̄i ꝯtēpſit petr⁹ tale edictū dicēs
obedire oportet magis deo q̄ hoibꝫ Actu. 5. Preterea vt nō ti-
merent eoꝝ diuitias et gl̄iam. p̄s. ne timueris cum diues fa-
ctus fuerit homo. ⁊ cum multiplicata fuerit gl̄ia dom⁹ eius. Itē
vt non timerent verba cōminationum aut ꝯtumeliaꝝ. p̄s. Ab
auditione mala nō timebit. paratum cor eius ſpare in dn̄o. ꝯfir
matū cor eius. nō commouebit donec deſpiciat inimicos ſuos
Eze. 2. Ne timeas eos ⁊ ſermones eoꝝ ne metuas. Rurſ⁹ vt

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rurſus vt non timerēt qualcūq₃ ꝑſecucōes Luc·21·cum vide
ritis ꝑlia et ſedicōes nolite terreri·Rurſū vt tandē ipſam mortē
nō timerent Mat·10·Nolite timere eos q̇ occidunt corp⁹ aīaʒ
aūt occidē nō poſſunt·q̇s aūt timendus ſit adiungit·ſʒ pocius
timete eū·q̇ poteſt aīam ⁊ corp⁹ ꝑdere in gehennā Hie·10·Quis
nō timebit te o rex gentiū ¶ Tercio ponit trepidatio diſci
pl'oꝝ ↄturbati vero ⁊ cōterriti exiſtimabāt ſe ſpm̄ vidē.ex hac
apparicōe paſſi ſūt defectū primo q̇dem in ↄcupiſcibili turbacōē
Rurſus defectū in iraſcibili·terrorē·Itē defectū in rōnali·falſam
extimacōem·nā vt dic̄ Beda.licʒ ſcirēt diſcipl'i xp̄m hūiſſe ve
ram carnē an̄ paſſionē.tn̄ ex quo mortu⁹ erat·nō putabāt ve=
ram carnē poſſe reſurgē tercia die de ſepulchro·vn̄ credebāt ſe
vidē illū ſpm̄ quē xp̄s in paſſione emiſerat.Querit̄ quō verū ſit
ꝙ diſcipl'i ↄturbati fuer̄t ⁊ territi cū Jo.dicat ꝙ gauiſi ſūt diſci
puli viſo dn̄o·Et dicendū ꝙ p̄mo turbati fuer̄t ⁊ territi ꝑ ipſi
ſa ⁊ ſubita apparicōe vt dic̄ Lu·ſʒ poſtq̄ oſ̄dit eis lat⁹ ⁊ ma=
nus ⁊ maīfeſtauit ſe eē xp̄m.tūc gauiſi ſūt diſcipl'i vt dicit Jo·
Itē q̄rit̄ vn̄ potuerint exiſtimare diſcipl'i ſe vidē ſpm̄.nā vt loq
bant̄ ad inuicē ipſi·ꝙ xp̄s vere r̄ſurrexit ⁊ apparuerat ſymōi atq₃
duobꝰ diſcipl'is eūtibꝰ ī emaus·⁊ dicendū ſm̄ Ambro.ꝙ non
oēs diſcipl'i habuer̄t iſtā exiſtimacōeʒ·nō eī credibile ē ꝙ Pe=
trus ⁊ Jo.atʒ diſcipl'i q̇ venerāt de emaus h̄ crediderit·ſʒ q̄ ce
teri mlt̄o plures h̄ exiſtimauer̄t iō ſn̄ia maioris ꝑtis paucoꝝ
opinionē īcludit vl' dicendū ſm̄ eundē Ambro·ꝙ potuit eē vt
licʒ Pet⁹ ⁊ alii diſcipl'i ſcirēt xp̄m r̄ſurrexiſſe.q̄ tn̄ clauſo cena
culo igreſſ⁹ ē ad eos ſubito ex h̄ credebāt n̄ eē corp⁹ xp̄i ſʒ appa
rere ſpiritum eius. Secunda pars. ¶

Secundo cū dr̄.Et dixit eis q̇d turbati eſtis·oſ̄ditur
quō xp̄s ſex teſtimōiis verā ſui corpis r̄ſurrectionē ꝓ
bauerit·⁊ p̄mo h̄ declarat·ſʒ rep̄hendendo exiſtima=
cōeʒ eoꝝ ⁊ dixit eis q̇d t̄bati eſtis ad p̄ſentiā meam
⁊ cogitacōes falſe ⁊ ꝑnicioſe aſcendūt ī corda vr̄a q̄ credit̄ me
eſſe ſpm̄·Nō ſm̄ Bedā ꝙ cogitacōes bone deſcendūt a deo in
corda nr̄a ſic̄ ſemē bonū deſuꝑ iacit̄ in terrā Ja·1·oīe datū op
timū ⁊ oīe donū ꝑfectū deſurſū ē·deſcendens a pr̄e luminū co
gitationes vero falſe non iaciunt̄ deſuꝑ·nec deſcendunt in cor:
ſed a corde aſcendūt velut male herbe Mat·15·d̄ corde ꝓcedūt
cogitacōes male q̇ coīq̇nant hoīem·⁊ q̄ cogitatio diſcipl'oꝝ
nō erat a deo deſuꝑ·ſʒ d̄ affectu terrēo.iō iſta cogitatio dr̄ aſcē
dere in corda eorum·Nota ſecundum Cirillum ꝙ ex iſta repre
henſione habetur ſignum.Q̄ ille qui reprehendebat ipſe erat

quem viderant in ligno mortuum ⁊ poſitum in ſepulchro quē
non latebat aliquid eoꝝ que erant in hoīe. ṗs. dn̄s ſcit cogitati
ones hominū qm̄ vane ſunt. Deinde tria ſigna ſue reſurrectio-
nis adiungit quibꝰ cognoſci poterat ſenſu ſcȝ. viſus. tactus: et
auditus. videte manꝰ meas et pedes. clauis cōfixos in cruce. ṗs
Foderunt manus meas et pedes meos Zach. 13. quid ſūt plage
iſte in medio manuum tuaꝝ. Et reſpondet hys plagatus ſum
in domo eoꝝ qui me diligebant. i. qui me debuiſſent diligere qꝛ
ego ipſe ſum qui pependi in cruce et iacui in ſepulchro. ⁊ nō eſt
alius in numero. Item hoc demonſtrat ſenſus tactus. palpate ⁊
videte quia ſpūs carnē et oſſa non habet ſicut me videbitis ha
bere et ideo nolite exiſtimare ꝙ hic ſit ſpūs meus ſine corpore
Item ꝑ omnia iſta verba que loquebatᷣ xp̄s et ꝑ ea que ſequūtᷣ
manifeſtauit ſe auditui eoꝝ. vt in voce ⁊ ſermonibꝰ intelligerēt
eum eſſe xp̄m Job. 33. Si habes intellectum audi qđ dicitᷣ. ⁊ au
ſculta vocē eloquii mei. talibꝰ em̄ ſermonibꝰ apiebat aures vi-
roꝝ. et erudiens eos. inſtruebat diſciplinam. naȝ auris verba
probat vt ibidem dicitᷣ. G Deinde ſequitᷣ. et cum hoc di
xiſſet. oſtendit eis manus et pedes. vt viderent et palparent.
quatenus viſis cicatricibꝰ vulneꝝ cognoſcerent quia ipſe ē qui
pependit in cruce et palpando carnem et oſſa ꝑciperent. qꝛ non
erat ſpūs. ſed veꝝ corpus habebat Queritᷣ ſi corpus xp̄i habe-
bat dotem claritatis. quare in eadem claritate apl'i illud non vi
derunt. Et dicendum ſm̄ Augu. 22. de ciuitate dei ꝙ in poteſta
te corporis glorioſi eſt videri in claritate vel non videri. qꝛ vero
diſcipuli facile exiſtimabant xp̄m eſſe ſpūm. voluit xp̄s tollere
oēm occaſionem erroris. apparens in qualitate qua poſſet cog
noſci ꝙ eſſet ipſe et non alius. vnde in carne mortali claritatem
reſurrectionis oſtendit. cum transfiguratus eſt. vt oſtenderet ꝙ
ad illam claritatem deberet reſurgendo ꝑtingere: ſed reſurgens
a mortuis ipſam claritatem non demonſtrauit. ne putaretur ēē
alius ab eo qui mortuus fuerat. H Item queritᷣ quare
cū xp̄s reſurrexit nō ſanauerit vulnera ſed voluerit ea remanere ī
carne ſua. Et dicendum ſm̄ Bedam ꝙ hoc non fuit ex impotē-
tia xp̄i potuiſſet enim ſanare vulnera qui maiora fecit. ſed tamē
ipſe victor mortis poſt mortem ſigna mortis delere noluit ꝓpᵗ
quatuor Primo vt ꝑ eam fideȝ reſurrectionis diſcipl'i aſtrueret
Scđo vt cū ſupplicat ꝓ hūano genere ſemꝑ ipa vulnera oſ̄dat
deo prī Tercio vt oſ̄dat hys q̄ ſaluantᷣ q̄ʒ miſcditer eos ꝑ ipa
vulnera rdēit. Q̄rto vt oſ̄dat ī iudicio q̄ʒ iuſte ipii dāpnetᷣ I
Itē q̄ritᷣ quō corpꝰ xp̄i potuerit ēē palpabile cū ſic eēt ſubtile vt

clauſo cenaculo ingreſſum fuerit ad diſcipulos. Et dicendū ſm
Gre. 2. moralium. ꝙ in corꝑe gl'ioſo ſimul ſunt corpulentia: q̄
ꝑtinēt ad veritatem nature. ⁊ ſubtilitas ꝑ effectum ſpūalis po-
tencie que vt dicit Ambro. ꝑtinet ad corꝑeam qualitatē̄ reſur-
rectionis nec iſta duo corpulentia viz et ſubtilitas expugnant
quia non ſunt euiſdē̄ generis. ſed vnū ꝑtinet ad naturam. alte
rum ad gl'iam: ꝓpter primū corpus xp̄i fuit palpabile. ꝓpter ſe
cundum potuit ſine diuiſione clauſa penetrare. Item querit̄ quō
xp̄s potuerit loqui vere em̄ non loquit̄ niſi reſpirās. qd aūt re
ſpirat. indiget aere ad ꝯſeruatōem vite. q2 vero xp̄s erat īmor-
talis non videt̄ aerem reſpiraſſe. et ſic nec loqui potuiſſe. Et di
cendum ꝙ xp̄i locutio vera fuit. non em̄ fuit locutus quemad-
dum angelus poteſt loqui in aſſumpto corꝑe formando verba
in aere. talis em̄ locutio non eſt ꝑ inſtrumenta vite. ſed xp̄s for
mauit vocem. et verba ꝑ naturalia inſtrumenta. que ſunt gut
tur. lingua. palatus. dentes. ⁊ labia. Et qn̄ dicit̄ ꝙ nihil loqui
tur naturaliter niſi reſpirans. xp̄s aūt non reſpirabat. Dico ꝙ
aer ſpiratus ad duo deſeruit aīalibꝫ. primo. ſ. ad refrigeratōem
caloris intrīſeci. alias em̄ aīal ſuffocaret̄. Secūdo deſeruit ad for
mationem vocis: cum ꝑcutit̄ ad cannaꝫ pulmonis et poſtea ip
ſa vox diuidit̄ et articulatur diuerſimode ꝑ cetera naturalia in-
ſtrumenta xp̄s aūt loquendo ſpirauit aerem non ratione primi
vt viz tꝑaret calorem intrinſecum cordis. ſed attraxit aerem ra
tione ſecundi vt naturaliter ſcꝫ loqueretur diſcipulis. Deinde
tangit̄ quintum ſignū ſue reſurrectionis. manifeſtauit em̄ ſe per
ſenſum guſtus. quia comedit coram diſcipulis. vnde dicit. Ad
huc aūt illis non credentibꝫ et mirantibꝫ non credebant ꝑfecte
ſed tamen mirabant̄ pre gaudio Jo. 16: Adhuc videbo vos. et
gaudebit cor vr̄m dixit habetis hic aliquid: qd manducet̄. pe-
tebat xp̄s manducare vt dicit Beda. non quidem ex neceſſitate
ſed ex diſpenſatione: vt oſtenderet ſe eſſe viuentem. At illi ob
tulerūt ei ꝑtem piſcis aſſi ⁊ fauum mellis. ¶ Fauus dr̄ a faun gre
ce qd idē̄ ē quod manducare. ē aūt fauꝰ idē̄ qd briſca eſt aūt bri
ſca mel nondū expreſſū de cera ſic̄ vua eſt vinū nondum expreſ
ſum de racemo. et verba dicuntur quando lac nondum expreſ-
ſum eſt de mamma. et cum manducaſſet coram eis. videntibꝫ oī
bus ſumens reliquias dedit eis. non em̄ oportebat: vt totum
appoſitū cōederet ne videret̄ īdigere cibo ſꝫ ſufficiebat modicū
qd mādūcaret ad ꝓbatōeꝫ ꝟe reſurrecōis ℞ Querit̄ vtrum
corpꝰ glificatū īdigeat cibo corꝑali. Dicēdū ꝙ aīal īdiget cibo
ꝓpt tria. ꝑmū qdem ad ꝯuerſatōem ſubſtā̄cie ſue calor ei natal'

conſumit humidum naturale. ⁊ niſi fieret reſtauratio illius hu-
midi deꝑditi p ſumptionem cibi. cõſumeret aial et periret. Secũ
do animal indiget cibo. vt ꝑueniat ad quãtitatẽ ꝓpriam. ⁊ debi
tam virtutem. Tercio indiget cibo: vt ex ſuꝑfluo alimenti poſ
ſit ſibi ſimile generare. nullo aũt iſtoꝝ modoꝝ erit neceſſe man
ducare poſt reſurrectionem. calor eñi naturalis erit cõtemꝑatus
humido naturali ꝓpter qđ non eſurient ſancti nec ſicient. nec vl-
la erit deꝑditio ſubſtãcie eoꝝ vt dr̃ Yſa. 49. nec eẽ erit neceſſari
us cibo ꝓpter augmentũ. quia oẽs reſurgemus in ꝑfecta quanti
tate ſcḋm menſuraʒ plenitudinis etatis xp̄i Ephe. 4. ſed nunc eẽ
eſt cibo neceſſarius ꝓpter generationem. quia poſt reſurrectioneʒ
ſancti nec nubent nec nubent̃: ſed erunt ſicut angeli dei in celo
vt dicit̃ Mat. 22. vbicunqꝫ igit̃ inuenitur in ſacra ſcriptura: ꝙ
ſancti manducabunt in vita eterna intelligendũ ẽ de ſpũali mã
ducatione que ꝯſiſtit in delectatione ⁊ ſacietate fruitionis diui-
ne. Item querit̃ vtrum xp̄s vere manducauerit. Et dicenduʒ ꝙ
aliter dicunt̃ manducare angeli in aſſumpto corꝑe. aliter vero
xp̄s manducauit poſt reſurrectionem. ad veram manducationeʒ
tria exiguntur. Primo viʒ vt cibo diuidatur et cõteratur denti
bus. Secundo vt ſopor cibi ꝑcipiat̃. Tercio vt cibo ipſe trahicia
tur in ſtomachum. ãgeli igit̃ aſſumpto corꝑe liceʒ mãducare vi
deant̃ non tñ vere manducant quia cibum non frangunt natu
ralibꝰ dentibus. Item qualitatem cibi non ſenciunt. Item quia
carent ſtomacho ideo cibum non trahiciunt. xp̄s vero cibum di
uidebat et ꝯterebat naturalibꝰ dentibꝰ. Item ꝑcipiebat ſaporẽ
Item traiecit cibum in ſtomachum. et ideo vere manducauit ⁊
bibit L Querit̃ quid euenerit de cibo illo. quem xp̄s mã
ducauit poſt reſurrectionem. Et dicendum ꝙ ad veram mandu
cationẽ ñ nr̃aʒ requirunt̃ niſi tria illa que ſuꝑius enumerata ſũt
ſed ꝙ cibus ſic manducatus oꝑatione caloris naturalis digera
tur et ꝯuertatur in carnem et ſanguinem: hoc nõ ꝑtinet ad ve
ram manducationem: ſed videt̃ eſſe quaſi effectus manducatio
nis. et conſequens eam. xp̄s igit̃ liceʒ vere manducauerit. tamẽ
effectum manducationis non habuit. quia cibo ille ſumptus. ñ
fuit ab eo digeſtus. nec tranſiuit in ſubſtanciam carnis ⁊ ſãgui
nis ſui: ſed virtute diuina conuerſus eſt ille cibo in aliam mate-
riam in vaporem aliquẽ. vel aerem. ꝓut ſibi placuit. oĩa enim
quecunqꝫ voluit fecit. nec eſt qui reſiſtit voluntati eiꝰ Deinde ad
ducit ſextũ ſignũ reſurrectionis ⁊ eſt rememoratio p̄teritoꝝ ꝗ̃ du
xit ei eis in memoriã ṽba ſue paſſionis q̃ locutꝰ fuerat ill' ãteq̃
moreret̃. ⁊ dixit ad illos h̄ ſũt ṽba h̄ poſuit ṽba ꝑ rebꝰ: Vt ſic

ſenſus. hec ſunt verba. i. res de quibus fuerunt verba que locu-
tus ſū ad vos Luc. 18. Ecce aſcendim⁹ Hieroſolimā ⁊ ↄſūabūt
om̄ia que ſcripta ſunt ꝑ ꝓphetas de filio hominis. tradet̄ em̄ gē
tibus. ⁊ illudet̄ et flagellabit̄. et ↄſpuetur. ⁊ poſtq̄ȝ flagellaue
rint eum et tercia die reſurget. cum adhuc eſſem vobiſcū in car
ne. ſ. mortali. qm̄ neceſſe eſt impleri oīa que ſcripta ſunt in lege
moyſi. vnde licȝ ignorantes tn̄ ſm legem iudei dixerunt Pyla
to. Jo. 19. Nos legem habemus. et ſm legem nr̄aȝ debet mori
ideo aūt ſm legem mortuus eſt. vt teſtamentum noue legis cō
deret Hebre. 9. ꝑ ꝓprium ſanguinē introiuit ſemel in ſancta eter
na redemptōe inuenta. ⁊ ideo noui teſtamenti mediator ē. mor
te intercedente. ⁊ ꝓphetis Actu. 3. Deus p̄nunciauit ꝑ os oīm ꝓ
phetaꝝ pati xp̄m ſuum et ſic impleuit. ⁊ palmis de me. Tren.
3. ego ſum ſalus eorum. redde eis vicē domine. iuxta opera ma
nuum ſuarum.

Tercia pars.

t

Tercio cum dicit̄. Tunc aperuit illis. oſtenditur q͛
xp̄s diſcipulis ſuis aparuit ſacre ſcripture intelligē-
tiam. Luce. 18. dicit̄: q͛ cum xp̄s p̄dicaret apl̄is de
hys que ventura erant ſuꝑ eos. ipſi nihil hoꝝ intel
lexerunt. Jo. z. euangeliſta cum veniſſet ad monumentuȝ xp̄i
⁊ non inueniſſet corpus. credidit corpus eſſe ablatū ꝓpter hoc
q꜡ nondū ſciebat ſcripturas Jo. 20. et iō vt dicit Theo. ne di-
ſcipuli vacillarent circa reſurrectiōeȝ xp̄i oportebat vt ſcript̄as-
intelligerent. que de ip̄o erant. dupliciter aūt xp̄s inſtruxit di-
ſcipulos. primo. ſ. interius illuminando ⁊ diſponēdo intellectū
eoꝝ vnde dicit. tunc aperuit illis ſenſum. i. intellectum eorum
interius ampliauit ad cōprehenſionem ſcripturaꝝ. vt intellige-
rent ſcripturas. purgauit em̄ xp̄s tunc eorum intellectum et fa-
cit eos idoneos: vt oēm ſcripturaȝ intelligerent Job. 32. Inſpi
ratio omnipotentis dat intelligentiam. et prima Jo. 5. Filius
dei venit et dedit nobis ſenſum vt cognoſcamus verum deum.
et ſimus in vero filio eius. N Et attende dr̄am int̄ xp̄m
doctorem et ceteros hoīes docentes. nam homo docet alium ſolū
exterius proponendo verba. et nihil facit interius: quia non po
teſt illuminare intellectum. nec prebere ingenium docile. chriſtus
vero etiam docet interius illuminando intellectum vnde ipſe eſt
ſingularis magiſter de quo dicitur Mat. 23. magiſter noſter
vnus eſt chriſtus: ⁊ propter hoc volēs docere apoſtolos ď ſcrip
turis primo aperit intellectum eorum. Job. 38. Quis poſuit in
viſceribꝯ hoīs ſapientiā vel q̇s dedit gallo intelligentiā ego do-
minus. Scđo inſtruxit apl̄os ⁊ ꝑ verba exteriora declarādo illiſ

ſcripturas. p̄s. declaratio ſermonum tuoꝝ illuminat ⁊ intelle
ctum dat puulis. et dixit eis. q̄m ſic ſcriptum eſt. et ſic oporte-
bat xp̄m pati. Jo. 11. Expedit vt vnus hō moriat̄ ꝑ populo. ⁊
non tota gens pereat. ⁊ oportebat xp̄m reſurgē a mortuis die
tercia. nam vt dicit Beda. pditus fuiſſet fructus paſſionis. ſi n̄
eſſet veritas reſurrectionis. Et vlterius tercio oportebat predica
ri in nomine eius penitentiam et remiſſionem peccatoꝝ in oēs
gentes. Et benedicat ꝙ penitentia et remiſſio pctoꝝ eſt in noīe
xp̄i. quia vt dicit̄. 1. Jo. 2. ipe eſt ꝓpitiatio ꝓ peccatis noſtris:
non ꝓ noſtris tm̄. ſed ꝓ totius mundi pctīs ipſe em̄ fuit agnuſ
immolatus deo ꝓ peccatis oīm hominum. et ideo non fit pecca
torum remiſſio niſi in nomine eius. quia nunq̄ꝫ p aliud ſacrifici
um legis Moyſi potuit fieri peccatoꝝ remiſſio. que facta eſt in
ſanguine xp̄i. Actu. 13. Notum ſit vobis viri fr̄es. quia p xp̄m
vobis remiſſio pctoꝝ annunciat̄ ab oībus peccatis quibus nō
potuiſtis in lege Moyſi iuſtificari. Rogem9 g̃ ⁊c. Peria ps-

Feria quarta poſt paſca ſermonis xxxviii

Manifeſtauit ſe iterū ih̄s diſcipulis ſuis ⁊c. Joh. 21.
Sicut mendaces deſiderant eſſe occulti ita veraces
cupiunt eſſe manifeſti. quia veritas non querit ā
gulum. vn̄ cum reſurrectio ſaluatoris nr̄i vera fue
rit. ſine vlla falſitate. iō ipſe dedit opaꝫ manifeſta
re ſe diſcipulis ſuis plurimis exemplis et argumentis. et maxi-
me in locis illis in quibꝫ fuerat cum apl'is ꝯuerſatus. ſ. in Gali
lea circa mare tiberiadis. et de vna manifeſtatione ibideꝫ facta
legit̄ in euangelio p̄ſenti. qd̄ in tres ptes diuidit̄. In prima ex-
primit̄ piſcationis negocium. In ſcd̄a addit̄ maifeſtacōis mira
culum ibi. Mane aūt facto. In tercia poſtponit̄ reſurrectionis cō
uiuium ibi. vt ergo deſcenderunt in terram. M Circa p̄-
mum tria tanguntur. Primo deſcribit̄ locus manifeſtacōis: mani
feſtauit ſe ih̄us iterū. nam pluribꝫ aliis vicibꝫ ſe manifeſtauerat
diſcipulis ſuis. digni erant diſcipli quibꝫ xp̄s maifeſtaret̄. quia
ip̄m amabāt et deſiderabāt. vn̄ iſta eſt cā quare poſt reſurrecti-
onem non legit̄ apparuiſſe iudeis odientibꝫ. ſed ſolis diligentibꝫ
Jo. 14. Qui diligit me. diliget̄ a pr̄e meo. ⁊ ego diligam eū: et
manifeſtabo ei meip̄m. Nota ſcd̄m Criſo. ꝙ ſignanter dr̄. ꝙ xp̄s
manifeſtauit ſe. qꝛ corpus xp̄i cum ſit incorruptibile et glorioſuꝫ
non videt̄ indifferenter a quibuſcunqꝫ. ſed ab illis tm̄ quibus ſe
vult manifeſtare. et qꝛ poteſtas manifeſtationis eſt in xp̄o. ideo
non dicit euāgeliſta. ꝙ manifeſtatus fuerit quotienſcumqꝫ. ſꝫ ꝙ ſeip̄m

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN